

Sygn. akt III AUa 949/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krzysztof Szewczak (spr.) SO del. do SA Jacek Chaciński
Protokolant: sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2019 r. w Lublinie

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 11 października 2018 r. sygn. akt IV U 182/18

oddala apelację.

Jacek Chaciński Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AUa 949/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 stycznia 2018 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił J. R. prawa do wcześniejszej emerytury, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu od tej decyzji J. R. domagał się jej zmiany poprzez ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć okresy zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G.: od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r., od dnia 16 maja 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r., od dnia 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 października 1979 r. oraz od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r. W tych okresach ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy przy produkcji materiałów

budowlanych z pyłów dymnicowych. Warunki pracy były bardzo uciążliwe, praca odbywała się w dużym zapyleniu, negatywnie oddziałującym na zdrowie ubezpieczonego. Na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w w/w okresach ubezpieczony wnosił o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków: K. K. i S. K..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wnosił o jego oddalenie. W uzasadnieniu odwołania organ rentowy wskazał, że do stażu pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G.: od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 sierpnia 1977 r., od dnia 16 maja 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r., od dnia 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 października 1979 r. oraz od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r., ponieważ przedstawiony dokument nie został opatrzony pieczętką firmową, ani imienną osoby uprawnionej, a także został wystawiony po likwidacji zakładu pracy.

Wyrokiem z dnia 11 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił J. R. prawo do emerytury od dnia (...).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony J. R., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 30 października 2017 r. wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Na podstawie załączonych do tego wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy, uzupełniony pracą w rolnictwie, w wymiarze 25 lat, w tym 14 lat, 2 miesiące i 12 dni pracy w szczególnych warunkach. Na staż ten składają się okresy zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w G.: od dnia 16 września 1983 r. do dnia 14 lutego 1984 r., od dnia 15 lutego 1984 r. do dnia 31 lipca 1997 r., od dnia 1 listopada 1997 r. do dnia 31 marca 1998 r. oraz od dnia 1 listopada 1998 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył natomiast okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) oraz (...) w G.: od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 sierpnia 1977 r., od dnia 16 maja 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r., od dnia 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 października 1979 r. oraz od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r., ponieważ przedstawiony przez wnioskodawcę dokument nie został opatrzony pieczętką firmową, ani imienną osoby uprawnionej, a ponadto został wystawiony po likwidacji zakładu pracy. Z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach decyzją z 19 stycznia 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury.

J. R. w okresach zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G.: od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r., od dnia 16 maja 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r., od dnia 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 października 1979 r. oraz od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r., pracował przy produkcji materiałów budowlanych z pyłów dymnicowych. Zakład ten sezonowo zatrudniał pracowników do pracy przy produkcji pustaków żuźlowych, kręgów betonowych, suporeksu. Materiały budowlane produkowano od wiosny do jesieni (kwiecień-październik). Ówczesna technologia produkcji nie pozwalała na wykonywanie pracy w okresie zimowym. Do podstawowych obowiązków ubezpieczonego należało załadowywanie betoniarki piaskiem, cementem, żużlem i urabianie mieszanki betonowej. Wnioskodawca następnie urobioną masę ręcznie załadowywał do form służących do produkcji pustaków, kręgów, czy suporeksu. Czynności te ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że dokonał tych ustaleń na podstawie dowodów z zeznań: ubezpieczonego J. R. oraz świadków: K. K. i S. K. (w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy błędnie wskazał imiona i nazwiska świadków: J. M. i K. R., których w sprawie niniejszej nie przesłuchiwał, natomiast faktycznie przesłuchał świadków: K. K. i S. K.), a także dowodu z dokumentu – zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 11 maja 2001 r.

Sąd I instancji przytoczył następnie treść przepisów art.184 ust.1 i 2 oraz art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. 2017 r., poz. 1383 ze zm.), a także § 2 ust. 1, § 3 oraz § 4 ust.1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Rozstrzygnięcie sprawy niniejszej, zdaniem Sądu Okręgowego, wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnił przesłankę posiadania wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek emerytalny, spełnił przesłankę posiadania ogólnego stażu

ubezpieczeniowego oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

Po analizie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie niniejszej Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony udowodnił ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sąd I instancji obdarzył wiarą zeznania ubezpieczonego, że w okresach zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace betoniarskie przy produkcji elementów budowlanych z pyłów dymnicowych. Zeznania J. R. potwierdzili świadkowie: S. K., który pracował z ubezpieczonym, a także K. K., właściciel Zakładu w latach 1977-1999. Zeznali oni, że J. R. w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności polegające na wytwarzaniu mieszanki betonowo-żuźlowej. Ubezpieczony urobioną mieszankę następnie przewoził i wypełniał nią formy służące do produkcji pustaków żuźlowych, kręgów betonowych, czy suporeksu.

Sąd Okręgowy powołał następnie pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13 (LEX nr 1455235), że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy i jej wykonywanie w warunkach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Prace, które wykonywał ubezpieczony wymienione są pod pozycją 21 działu V wykazu A stanowiącego załącznik powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia (...), tj. od miesiąca złożenia wniosku o to świadczenie.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, organ rentowy zarzucił mu:

a/ naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie określonych w nim granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego niewypływających poprzez przyjęcie, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki do przyznania mu emerytury od dnia (...);

b/ naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1383 ze zm.) poprzez przyjęcie, że ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki prawa do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach.

W konsekwencji tych zarzutów organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony J. R. wnosił o oddalenie apelacji organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchynieniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z

dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W toku postępowania przed organem rentowym oraz późniejszego postępowania sądowego sporna była kwestia, czy wnioskodawca spełnił jeden z warunków prawa do emerytury w obniżonym wieku, jakim jest posiadanie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Spełnienie przez J. R. pozostałych warunków prawa do wcześniejszej emerytury, bliżej określonych w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), na etapie postępowania apelacyjnego nie było sporne.

W świetle zarzutów apelacji spór został zasadniczo zawężony do długości trwania pierwszego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) oraz (...) w G., a szczególności do prawidłowego ustalenia daty zakończenia (ustania stosunku pracy) pierwszego okresu zatrudnienia wnioskodawcy w tym Zakładzie. Wnioskodawca w postępowaniu przed Sądem I instancji konsekwentnie twierdził, że pierwsze zatrudnienie u tego pracodawcy obejmowało okres od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r. Z kolei organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał, że zatrudnienie to obejmowało okres od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 sierpnia 1977 r., a więc trwało o 1 miesiąc krócej od okresu wskazanego przez ubezpieczonego.

Przechodząc do oceny zarzutów przedstawionych w apelacji organu rentowego, pierwszy z nich, zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c., czego apelant upatrywał w wyprowadzeniu ze zgromadzonego w sprawie niniejszej materiału dowodowego wniosku z niego niewypływającego przez przyjęcie, że ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki przyznania mu emerytury od dnia(...), a w szczególności, że udowodnił posiadanie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, należy uznać za całkowicie chybiony. W okolicznościach sprawy niniejszej przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki prawa do emerytury w obniżonym wieku, bliżej określone w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.), w tym wykazał posiadanie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, należało uznać za w pełni uzasadnione. Dowody zgromadzone już na etapie postępowania administracyjnego pozwalały na ustalenie, że ubezpieczony posiada co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach. Należy bowiem zauważyć, że w karcie przebiegu zatrudnienia (k. 44 a.e.) ZUS wskazał następujące okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach: od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r.; od dnia 16 maja 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r.; od dnia 1 sierpnia 1979 r. do dnia 31 października 1979 r.; od dnia 7 sierpnia 1980 r. do dnia 31 sierpnia 1980 r.; od dnia 16 września 1983 r. do dnia 31 lipca 1997 r.; od dnia 1 listopada 1997 r. do dnia 31 marca 1998 r. oraz od dnia 1 listopada 1998 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Łącznie wskazany w tym dokumencie staż pracy w szczególnych warunkach wyniósł 15 lat, 3 miesiące i 26 dni. W tym miejscu należy zauważyć, że pierwsze cztery w/w okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach, to okresy zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G., którego właścicielem był K. K.. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że pierwsze zatrudnienie wnioskodawcy u tego ostatniego pracodawcy obejmowało okres od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 sierpnia 1977 r. ZUS nie wskazał przy tym dlaczego przyjął, że ten okres zatrudnienia trwał o miesiąc krócej od okresu wskazanego w karcie przebiegu zatrudnienia. W tym dokumencie jako datę zakończenia tego zatrudnienia ZUS wskazał dzień 17 września 1977 r. Dodatkowo należy zauważyć, że organ rentowy zaliczył do stażu ubezpieczeniowego J. R. okresy wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców przypadające pomiędzy kolejnymi okresami zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G.. Organ rentowy przyjął, że wnioskodawca pracował w tym gospodarstwie rolnym m.in. w okresie od dnia 18 września 1977 r. do dnia 15 maja 1978 r. Ta pierwsza data dodatkowo wskazuje na to, że pierwsze zatrudnienie J. R. w Zakładzie (...) oraz (...) w G. ustąpiło dzień wcześniej, tj. 17 września 1977 r., a nie jak przyjął ZUS – 17 sierpnia 1977 r. W tym miejscu należy dodatkowo zauważyć, że w informacji o okresach składkowych i nieskładkowych załączonej do wniosku o emeryturę J. R. wskazał, że pierwsze zatrudnienie w Zakładzie (...) oraz (...) w G. obejmowało okres od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r. (k. 4 a.e.). Wcześniej, w postępowaniu o ustalenie kapitału początkowego ZUS nie miał wątpliwości, że pierwsze zatrudnienie J. R. w Zakładzie (...) oraz (...) w G. obejmowało okres od dnia 16 maja 1977 r. do dnia 17 września 1977 r., co znalazło potwierdzenie w treści zaświadczenia z dnia 11 maja 2001 r. wydanego przez ZUS (k. 17 a.e.) oraz w wykazie wprowadzonych okresów ubezpieczonego sporządzonym

przez organ rentowy w postępowaniu poprzedzającym wydanie decyzji z dnia 21 listopada 2017 r. o ustaleniu kapitału początkowego (k. 1 akt tego ostatniego postępowania).

Sąd Okręgowy na str. 2 i 4 uzasadnienia zaskarżonego wyroku (k. 19v i 20v a.s.) wskazał jako datę końcową pierwszego okresu zatrudnienia J. R. w Zakładzie (...) oraz (...) w G. dzień 17 sierpnia 1977 r. Należy to jednak potraktować jako niedokładność i oczywistą omyłkę pisarską, jak trafnie podniósł ubezpieczony w odpowiedzi na apelację, bowiem Sąd I instancji wskazał jednocześnie, że istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej ustaleń dokonał na podstawie dowodu z zeznań świadków K. K. i S. K. oraz dowodu z powołanego wyżej zaświadczenia ZUS z dnia 11 maja 2001 r., a z tych dowodów jednoznacznie wynika, że pierwsze zatrudnienie wnioskodawcy w w/w Zakładzie ustało z dniem 17 września 1977 r.

Na marginesie należy zauważyć, że nawet hipotetyczne przyjęcie, iż pierwsze zatrudnienie J. R. w Zakładzie (...) oraz (...) w G. ustało 17 sierpnia 1977 r., pozostaje bez wpływu na ocenę, że wnioskodawca wykazał posiadanie co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Prawidłowo zsumowane okresy wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach wskazują na to, że staż ten wynosił 15 lat, 3 miesiące i 26 dni, o czym była już wyżej mowa. Przyjęcie zatem, że pierwszy okres zatrudnienia w Zakładzie (...) oraz (...) w G. był krótszy o miesiąc, jak przyjął organ rentowy, miałoby tylko takie znaczenie, że łączny staż pracy w szczególnych warunkach wyniósłby 15 lat, 2 miesiące i 26 dni.

W świetle powyższych ustaleń przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie mógł być uznany za trafny. Wnioskodawca w sposób nie budzący żadnych wątpliwości udowodnił spełnienie wszystkich przesłanek prawa do emerytury w obniżonym wieku, określonych w ostatnio powołanych przepisach. Udowodnił on w szczególności posiadanie stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat (wykazany przez niego ten staż wynosił 15 lat, 3 miesiące i 26 dni).

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.